POŠTARINA U GOTOVU

Obitelj

15 PROSINCA 1935
BROJ 50

OBITELJ ILUSTROVANI TJEDNIK

U ZAGREBU 15. PROSINCA 1935.

ŠTO JE BIO BISKUP MAHNIĆ HRVATIMA?

PRIGODOM 15. GODIŠNJICE NJEGOVE SMRTI 14. XII. 1920.—14. XII. 1935.

Hrvatski preporodni pokret, nazivan u početku ilirskim, proveo je prije sto godina duševnu revoluciju hrvatskog naroda u smjeru nacionalizma. Hrvatski narodni život dobio je novu sadržinu, nov elan i krenuo stazama i putovima po uzoru drugih nacionalno osviješćenih naroda evropskih. Razvilo se razdoblje svestranog napretka i kulturnog i gospodarskog i političkog. Na svim tim poljima nastupila je snažna afirmacija hrvatskih narodnih težnja, koje su se očitovale u raznim strujanjima unutar hrvatskog narodnog života i u raznim fazama narodnih borba, kroz koje je hrvatski narod morao da se teško probija do ostvarivanja svojih narodnih ideala.

Međutim u svemu tome ostalo je prilično po strani jedno područje narodnog života, kojemu isprva nije posvećivana posebna pažnja. To je bilo područje vjerskoga života hrvatskoga naroda. Hrvatski je narod doduše kroz tisuću i više godina jedan od najkatoličkijih naroda na svijetu, narod, kojemu je katolička vjera tako srasla s dušom, te bez nje nije moguće uopće zamisliti opstanka hrvatskom narodu. Pa i u hrvatskom preporodnom pokretu bili su baš predstavnici katolicizma stupovi i glavni oslon tog preporoda. No uza sve to je nacionalizam, koji je i kod drugih zapadnih naroda nastojao vjeru degradirati šireći pod slobodnozidarskim utjecajem najprije vjerski indiferentizam a zatim i ideje prikritog ili otvorenog neprijateljstva proti vjeri, posebno proti katolicizmu, malo pomalo stao da razvodnjuje i kod nas Hrvata ono, što je katolicizam u našem narodnom životu kroz tolika stoljeća značio, te tako da utire putove, kojima stadoše u naš narodni život da se uvlače ideje tuđe i oprečne katoličkom shvaćanju i katoličkoj dosljednosti. Tako se ugnijezdio kod nas liberalizam, koji je koncem devetnaestog i početkom dvadesetog stoljeća preoteo mah.

Nastupilo je odsudno doba, u kojem se radilo o tom, da li će hrvatski narod nesamo formalno nego i cijelim duhom svojim ostati katolički, kakvim se kroz najteže bure svoje prošlosti održao, ili će poći tragom, kojim je liberalni nacionalizam bio poveo već neke druge narode Evrope.

U to doba diže se na hrvatskom obzorju epohalna pojava krčkoga biskupa dra Antuna Mahnića, koja naviješta katolički preporod u hrvatskom narodnom životu. Uvjeti su za takav preporod bili tu. Srž hrvatskoga naroda, koji živi na selu, ostao je bio uglavnom još netaknut od liberalnih ideja. A i dio građanskih slojeva instinktivno se odupirao jurišu liberalizma. Mnogi hrvatski inteligenti tražili su izlaza iz liberalnog podjarmljivanja hrvatske duše. Očekivao se samo vođa. Taj se pojavio u biskupu Mahniću, koji je okupljajući ponajprije omladinu stvorio hrvatski katolički preporodni pokret, da upotpuni djelo ilirskoga pokreta: da snažno razvijenu hrvatsku narodnu svijest prožme katoličkim idealizmom, koji će iz hrvatskog narodnog života izagnati nametnika, liberalizam, prokrijumčarenoga k nama iz tuđine u najraznolikijim oblicima.

Tri decenija već minuše tog hrvatskoga katoličkoga pokreta, i u ta tri decenija zahvatio je on sve naše krajeve i sve naše narodne slojeve tako, da katolička svijest hrvatskog naroda dolazi sve do snažnijeg izražaja. I to, što je danas za razliku od predratnog doba, kad je liberalizam slavio triumfe negirajući sve katoličko, opet prevladalo javno mišljenje, da je katolicizam temelj hrvatstvu, rezultat je Mahnićeva hrvatskoga katoličkog pokreta. I to, što danas sedamdesetak hrvatskih katoličkih novina i časopisa sije sjeme katoličkih ideja po svim hrvatskim stranama (a prije Mahnića bilo ih je tek desetak), najvećim je dijelom plod katoličkoga pokreta, kojemu je otac bio Mahnić. I to, što se danas širom hrvatskih sela i gradova tisuće i tisuće Hrvata vrstaju u organizacije Katoličke Akcije, samo je nastavak onoga, što je biskup Mahnić bio započeo stvorivši domagojski pokret, iz kojega se kasnije razvio današnji križarski pokret, te oba čine sada dvije glavne grane jedne Katoličke Akcije.

Mahnićevo djelo među nama Hrvatima ima dalekosežno značenje, dalekosežnije, nego što su to njegovi neprijatelji ikada slutili. A kad bi se i danas našlo takovih, koji bi to značenje pokušali umanjiti, bio bi to samo znak, da liberalizam, kojemu je Mahnić kao apostol katoličkoga radikalizma dao kod nas najodlučniji udarac, po takvima kuša lukavo doći do rehabilitacije, pa makar i djelomične. Ali i petnaest godina izakako Mahnić počiva u grobu u hrvatskom Zagrebu, njegov duh živi, tisuće njegovih učenika širom hrvatske domovine diše tim du-

(Svršetak na strani 955.)

MLADI KATOLIČKI KNJIŽEVNICI

Počeci naše književnosti uopće imaju izvor u vjerskim nastojanjima hrvatskog naroda, a kao zlatna nit kroz čitavu njezinu povijest nižu se pisci i djela, koji u sebi nose načela i duh vjere naših praotaca — katolicizma. Tu istu katoličku tradiciju hrvatskog naroda nose danas književnici katoličkog pokreta, kojemu je dao temelje veliki krčki biskup Mahnić. Borba protiv liberalizma, masonerije, komunizma i svih drugih struja, koje bi htjele da odaleče kulturnu tradiciju hrvatskog naroda s njezine katoličke osnovice, razvijala se u nedavnoj prošlosti, a nastavlja se i danas na svim poljima javnog djelovanja i u svim pravcima čovječje aktivnosti — pa i na polju književnosti. Đački list »Luč«

JERONIM KORNER NA OBALI U ŠIBENIKU

stao je okupljati od godine 1905. zajedno sa šapirografiranim đačkim provincijskim listićima naše književne poletarce, od kojih su mnogi ubrzo napustili književno bojno polje, da oplemene i razviju druge svoje sposobnosti za rad u narodu. No ostali su mnogi priznati i značajni pjesnici, novelisti, romanopisci, publicisti i novinari, koji i danas nastavljaju izgradnju katoličke kulturne tradicije hrvatskog naroda i preko kojih ne može prelaziti objektivna kulturna hrvatska povijest.

No prošlo je već 30 godina u novom hrv. katoličkom književnom nastojanju, i evo javio se već i lijep broj mladih, koji također već danas zaslužuju književno priznanje, jer posjeduju nesumnjiv književni talenat i jer su dali djela sa svim oznakama estetskih vrednota, iako još nisu pokazali do u detalje izgrađenu umjetničku individualnost niti stvorili zaobljenu fizionomiju u svojim nastojanjima.

I danas je važan polemički stav naših mladih katoličkih književnika, jer neprestano nadolaze neprijatelji, koji hoće da skrenu hrvatsku katoličku tradiciju s njezine prave putanje, no i na književnom polju kao i na svim drugim poljima još je važnije — pozitivno stvaranje.

Kad se govori o mladoj hrvatskoj katoličkoj književnosti, misli se ponajviše na liriku, jer je ta forma književnog stvaranja najprikladnija mladim poletnim dušama. No naši mladi književnici nemanje su snažni i u prozi, a neki će od njih (na pr. Matulina, Balentović, pa i Jakšić) sigurno veće uspjehe pobrati na novelističkom polju nego u svojim stihovima.

U mnogim je djelima naših mladih katoličkih književnika već na prvi mah lako prepoznati religioznu osnovicu njihova stvaranja, no u mnogim sadržajima nije katolička osnovica tako očita. Treba je tek tražiti u dubljoj, nutarnjoj tendenciji ili u stavu, koji autor zauzima prema građi, licima i problemu, koji iznosi. U nekim radovima ni to nam ne će biti moguće pronaći — pogotovo kod onih najmlađih — a to znači, da njihove književne ličnosti još nisu dovoljno katolički formirane, već da ih je prigodna lektira, forma ili struja iz drugog tabora momentalno zanijela.

Možemo biti ponosni na naše mlade katoličke književnike. Ima ih mnogo, a novi su sve to više na pomolu. Mi u ovome broju upoznajemo naše čitatelje s nekolicinom najmarkantnijih, (Korner, Bujas, Lendić, Jakšić, Hrastovec, Balentović, Matulina, Kokić i Meštrović), koji su već nešto stvorili i čije neke kraće stvari evo iznosimo u našoj »Obitelji« prigodom petnaeste godišnjice smrti biskupa Mahnića, oca novog katoličkog gibanja među Hrvatima — na svim poljima pa i na književnom. *L. P.*

PUTOVANJE

Putovati, putovati prema dalekim granicama,
gdje sjaju se vode, gdje blistaju glečeri,
pa stajati časak na nepoznatim stanicama,
gdje glas prodavačà lomi se u večeri.

Putovati, putovati kroz šume orošene,
u haljama prozirnim od svijetlih dragulja,
kraj muzara blagih, kraj livade pokošene,
kraj djece, što grade kućice od mulja.

Putovati, putovati u plave daljine
i prezreti ženu i boli od svijeta,
za oblake bijele i plave čistine,
za rosne svježine gorskoga cvijeta.

I sa mnogih stvari veo tajne dići
sa putom u beskraj i u bezdan visine.
Ali nikad sjaju svojih žudnja stići,
jer sami bi visovi postali nizine.

JERONIM KORNER
(Iz zbirke „Ljeto i vječnost")

Slika na omotu:
Dr Antun Mahnić
biskup krčki
prigodom petnaeste godišnjice njegove smrti

SAV U KVARNERSKOM SJAJU

JUTARNJI ANGELUSI U BOLNICI

Svako jutro, kad se probudim, unatoč boli,
svjetlije mi biva,
i čini mi se, da Kvarner počinjem voljeti kao rodni kraj;
uza nj je vezana jedna od patnja u mom životu;
i kao da ne ležim tu dugo, dugo vremena,
i kao da nisam u bolnici,
svako mi probuđenje neprestano otkriva,
kako svako jutro ima svoju posebnu ljepotu
i neki novi sjaj.
(Leži nas trinaest bolesnika svaki dan,
rezignirali smo na vrijeme, mi smo kao izvan vremena,
i ne mislimo više,
kako nas je nepoznate odasvud sakupila bol.)

Rastvaraju bolničarke svakog jutra široka vrata na verandama,
tad provali s vjetrom k nama morski zrak,
u njemu zablistaju katkad kapi morske pjene,
u njem bježi pred sjajem progonjeni mrak,
u njemu okupamo i razveselimo oči svoje,
koje je razbistrila bolnička samoća,
produhovila bol našeg tijela i mir naše duše,
a zatim se napijemo zraka
morske pjene, svijetla i mraka.

(Leži nas trinaest bolesnika i čekamo sunce svaki dan;
oni suncu pružaju svoje bolno tijelo, da ga osunča,
da ga ogrije,
da ga ozdravi.)

Ubrzo bolničari izvuku dvanaest bolesnika u krevetima
u jutro, na zrak, na sunce, na verandu;
u sobi ostajem ja sam i moje sanje,
tijelo moje ne smije na sunčanje.

Ali je soba ipak puna svjetlosti;
ona sva drhće i blista od sunčanih odsjeva,
koje površina kvarnerska odrazuje i šalje da me razveseli
(a ja je ne smijem pogledati, čini mi se: Oslijepit ću).
Nisam nikad u životu bio u takvom sjaju;
tek sada slutim, kako sam prije bio umoran!
Razgovaram se u duhu sa svojim Kristom
(kako je to divno u ovom tihom kraju),
i čini mi se tako,
kao da nisam u svijetloj bolničkoj tišini,
već u
raju . . .

IVO LENDIĆ

(Leže bolesnici na verandi i gore njihova uda u suncu,
u njima sagorijeva čežnja za zdravljem,
sva je njihova bol molitva Bogu za zdravlje;
ja sam sam u sobi svaki dan
bolestan
ali svjetlošću obasjan.)

Na Učkoj blista bijeli jutarnji snijeg,
u dubokoj je kontemplaciji zaronila njena sjena
u tihu površinu kvarnersku;
i čini se, da je Učka darovala blistavoj kvarnerskoj dubljini
svu svoju ljepotu u svojoj sjeni.
O, ima ljepote, o kojoj katkad ni bolestan pjesnik ne sniva!

Svakog dana, unatoč boli, svjetlije mi biva.

Kraljevica, veljača 1935.

IVO LENDIĆ

OLUJA NA PUTU K BOLESNIKU

Dva-tri kasa naprijed. Među dvije pòle
Zapjenjena konja strah u zaklon steže.
Kroz naslage gora brid vrleti gole
Sa beskrajem neba spaja me i veže.

Oblačina gusta stisnula se, kupi . . .
Uništit će krupa sve, što zri i buja.
Iz zbijenog sela u kamenoj rupi
Cvil seljaka vrišti ko zgaženih guja.

Neprestance pljusak udara i mlati.
Olujni je vihor s daždem u rvanju.
Polomljeni leže ječmenovi vlati.
Ne ostade zrna na lozovu panju.

. . . Taloži se naplav. Niz gudure crne
Svi napori dugi u ništa se sliju.
U seljaka nada posljednja ne trne:
Na proljeće opet kopaju i siju.

Ishlapljuje zemlja iz svih stijena, pora.
Razr'jeđen je ozon . . . Već od ranih časa
Bolesnik me čeka. Mir svilajskih gora
Jaki topot ruši ubrzana kasa . . .

FR. GAŠPAR BUJAS

Izvorna novela

PONOR IZMEĐU DVA SRCA

I.

Nora je bila vesela i mlada djevojka. U njenim se očima smiješilo proljeće, u kosi joj je mirisalo prvo vodeno cvijeće, a u udovima je nosila glazbu i ritam mladosti. Sve je okolo nje mirisalo i sve je spajala svojom vedrinom i svojim poletom. Išla je bezbrižno životom ne znajući ni za veliku ljubav, ni za veliku mržnju. Sa sela je u grad donijela čisto srce, iskrene misli i želju za novim životom, koji joj se počeo otvarati... Dobila je stipendiju i studirala je pravo. Zanosila se svim onim, što je kod nje moglo da probudi veći interes. I dok su joj jednolično odmicali dani, ona se susrela na zabavi sa kolegom pravnikom, koji je s njome dugo plesao, otpratio je te noći kući i najzad stiskom ruke i pogledom odao, da je voli. Ona te noći dugo nije mogla da usne i dugo je mislila na njega, na riječi, koje joj je govorio. Vidjela ga je kao iz neke daljine zatvorivši oči i predavši se sanjarenju. Bio je lijep. Njoj je to godilo. Počeli su da idu sve češće zajedno u šetnju, da pohađaju predavanja i iz dana u dan bili su sve bliže jedno drugome. On je bio veseo, izgarao je od sreće i dvostrukom je marljivošću učio, samo da što prije svrši — pa da je uzmogne uzeti. Ona je osjećala nešto, što joj je do sada bilo nepoznato, što ju je svu znalo zaokupiti i ponijeti svojim krilama nekuda daleko... daleko u budućnost.

Kada su se spuštale večeri i kada je proljeće mirisalo u zemlji, u zraku, u srcima i mislima, njih su dvoje išli u Tuškanac i obično sjedali na klupu. On ju je gledao, uzimao joj ruke i govorio:

»Nora, hoće li uvijek u našim srcima ostati proljeće?«

Ona se smiješila:

»Ostat će.«

»Ne šališ se?«

»No, kako bi tako što mogao i pomisliti. Zar ti misliš, da ja ne umijem čuvati našu ljubav i da sam bez riječi.«

»Hvala ti. Hvala ti. Nora, ja sam sretan. Vidiš, meni je tako drago, kada vidim, da me neko ima rado, kada vidim, da neko sa mnom saosjeća. Ja bih bio tako sretan, da sam bogat, pa da te odmah mogu uzeti.«

Ona je oborila oči:

»Ja sam sirota. Ti ćeš si sigurno potražiti bogatu djevojku i ja ću ostati sama, tužna i napuštena!«

»Ne ću, Nora. I ja sam siromah, ali ja ti volim bez bogatstva, jer kada svršimo, moći ćemo ovako lijepo živjeti, bit će nam dobro i bit ćemo sretni. Nora, ja ću te uvijek voljeti i ništa ne će moći ugasiti moju ljubav.«

»Ja ću biti suviše sretna, ako budem tvoja. Ja to ne ću nikada dočekati.«

»Zašto?«

»Jer je to još tako daleko.«

»Još dvije godine.«

I on joj je govorio o svojim planovima za budućnost, govorio joj je o sebi, o svojima i o svojoj iskrenoj ljubavi, koja je za njega najveća svetinja. Govorio joj je, da će ih samo smrt moći rastaviti i ništa drugo. Ona ga je slušala i radovala se, sanjarila je i prenosila se mislima u budućnost.

II.

Na studentskoj zabavi, kada su se vrtjeli u ritmu glazbe parovi, Nori je prišao mladić sa sivim očima, s velikim ušima i savijenim nosom i pretstavio joj se:

»Imre Deutsch, stud. medicine.«

Za sve vrijeme zabave Imre je nije napuštao. Plesao je skoro svaki ples s njome, gledao ju je sivim požudnim očima i griskao debele usne. Za odmora je sjeo uz nju i govorio joj je:

»Vi mi se neobično sviđate, kolegice. Želio bih da vas što prije vidim.«

»Ali ja sam zaposlena studijem... ja ne izlazim nikuda rado.«

»No jednu večer ipak ćete moći žrtvovati, da se odmorite i da se razonodite. Ako želite, možemo se s autom nekuda izvesti, jer ja imam auto, ili ako vam je po volji, poći ćemo u kazalište. Ja sam pretplaćen na ložu.«

Nora je gledala preda se i činilo joj se, da sebe vidi u lijepoj loži, dok joj koja kolegica stoji gdjegod na galeriji. I vidi, zastor se diže, glumci se miču, orkestar svira... Onda se opet pojavila nova i zamamna slika. Vidi sebe u finom automobilu, juri dugim drumom, a okolo nje poljane, livade i svakidanji umorni ljudi. Pogledala je u Imru, a na njemu je bilo fino — po najnovijoj modi odijelo... Tada se odjednom sjetila, da je obećala Željku vječitu ljubav i stalnu vjernost. On je ostao danas kod kuće, da se sprema za ispit, a njoj je rekao, neka ide i neka se razveseli, a sjutra će se na večer opet sastati. I dok je njen pogled bio uprt u jednu točku, a ispred nje kružile sve nove i nove slike, Imre je uzeo njenu ruku:

»Ja imam sve na raspolaganje i što god zaželite, priuštit ću vam.«

Nora je kao u nekoj daljini ugledala Željka, blijeda, u skromnom odijelu, koje je nosio i poslenim danom i nedjeljom. Učinio joj se malim, neznatnim i ona je pomislila: Zašto da se ne odazovem? U srcu joj se nešto naglo trglo, iznenadna i trenutna ju je osvijetlila radost i iz prakrajka je došla zamamna misao: zašto da ne ide s njim, kada je bogat, a možda će je i uzeti, i živjet će u sjaju, imat će sve, a ovako sa Želj-

kom ne bi imala ništa, životarilo bi se. Zašto da se ogluši sreći, kada joj je prišla i sama joj se nudi.

Obećala je Imru, da će sjutra na večer poći s njime u kazalište. I pošla je.

III.

Željko ju je te večeri čekao, ali ona nije došla na urečeno mjesto. Bio je nervozan. Kakve mu sve misli nisu došle u glavu. Možda joj se što dogodilo ili je bolesna. Što li je samo nema, a prije je uvijek dolazila. Dugo je išao ulicom, misli su ga oblijetale, ali nje nije bilo.

Sjutradan ju je susreo na predavanju. Oči su joj bile crvene, neispavane, a u očima je primijetio sjenku nepovjerenja.

»Čekao sam te, ali...«

»Znaš, nisam mogla, bila sam zauzeta. Nisam se dobro osjećala, pa nisam nikuda izlazila.«

»Da li bih te mogao večeras vidjeti?«

»Večeras?«

»Da. Da se malo prošetamo.«

»Ne mogu izaći, jer... ovaj, kako da kažem, mislim da učim, drugi put, vidiš i sam, da sada ne mogu.«

Željko je te večeri izašao da se prošeta. Naišao je kolega Dragoljub. Pošli su u Tuškanac.

»Da, zbilja, gdje ti je Nora?« pitao je Dragoljub.

»Kod kuće, učit će.«

»Juče sam je vidio u kazalištu.«

»Kako? U kazalištu?«

»Da, bila je u kazalištu u loži sa onim Židovom. Ja sam je dobro vidio, sjedio sam u parteru. Ona se pravila, kao da me ne vidi. Poslije su se nekuda odvezli autom.«

Željka je hladan i ledeni obruč stegao okolo srca. Zavrtjelo mu se pred očima, kuće su se zanjihale i činilo mu se, da će se na njega svaliti.

»Ona mi je rekla... ili... uostalom... ma nije moguće. Ti si to nekog drugog vidio, zamijenio si!«

»Otkud bih zamijenio. Rođenim očima sam vidio. Ona je bila i nikoja druga. Uostalom, što bih imao, da ti lažem. Pitaj je sam.«

Dugo su se te večeri šetali Tuškancem. Željko je i preko običaja ostao sa Dragoljubom do jedanaest sati. Orkestar je svirao. Njih dvojica su sjedili na jednoj klupi i iz daljine slušali glazbu i šutjeli. Nad njima je bila velika, mirisna zvjezdana noć.

Odjednom Dragoljub je uzeo Željka za rame:

»Pogledaj, eno su sada došli i sjeli su za onaj stol. Kelner im poslužuje pivo.«

Željko se skamenio, kada ih je vidio. Zadrhtao je i stao da isprekidano diše. Ma je li to moguće, ili je san. Ustao je:

»Idem da je pozovem... ili da je pitam.«

Dragoljub je pošao za njim. Željko je brzo prešao puteljak i pojavio se pred njihovim stolom, baš kada su podigli čaše, da se kucnu. Podigao je glavu, stao, pogledao je. Ona se trgla, naglo pocrvenila, potom preblijedila i htjela da nešto kaže. On ju je duboko pogledao, oborio pogled, nasmijao se, odmahnuo rukom i bez riječi otišao. Ona je spustila čašu i ustala. Imre je bio polupijan:

»Kuda ćeš?«

»Izvini me samo za časak. Odmah ću se vratiti!« Pošla je za Željkom i našla ga je na stazi, kako stoji zamišljen i gleda tupo i beznačajno u zemlju.

»Željko?« rekla je ona.

On se lagano okrenuo, a sa rubova očiju kapale su suze.

»Što ti je?« ponovila je ona.

»Ništa. Svejedno. Šta ćeš..., a tako sam te volio... Nora, tako sam te volio... Vidiš, ne mogu bez tebe... Uvijek ću te voljeti... uvijek ću te voljeti. Idi, ako budeš sretna, zaboravi me... uostalom, što me imaš zaboraviti, već si me zaboravila. Ako budeš nesretna, sjeti se, da te volim i da ću te uvijek voljeti...«

Pognuo je glavu, zakrio rukom oči i otišao, dok je ona za njim gledala, kao da se ne može osloboditi teške ukočenosti i zaprepaštenja...

IV.

Imre je nemarno prebacio jednu nogu preko druge i pustio dim cigarete. Pored njega je sumorno sjedila Nora. Pred njima se poigravao vjetar u granju i sunce je silazilo za visoko drveće. Nora je uzdahnula:

»Ti si mi obećao, a sada...«

On je slegao ramenima:

»Obećao. Hm, alaj mi je to nešto. Mani me. Nemoj da budeš dosadna. Nisam ti uvijek sve plaćao? Šta bi ti još htjela. Mogla si i sama znati...«

»Što sam mogla znati?«

»Da se ja ne namjeravam ženiti. A i kad se počnem ženiti, uzet ću bogatu, koja će mi biti ravna, a ne djevojku s ulice!«

Nora si je ugrizla usne. Te su riječi na nju djelovale, kao da ju je ubo nožem u srce. Sva je uzavrela.

ANTE JAKŠIĆ

»Pa da, dosadilo mi je već, sit sam...«

»Zasitio si me se... To su tvoje zadane riječi...«

»Nemoj biti dosadna, vidiš, da mi je potrebna druga, a za novac ću je moći naći, sve vi trčite za novcem. Valjda ti misliš, da ja ne znam, zašto si išla sa mnom... Ha... ha... ha... Išla si, jer sam bogat, a ne, jer bi me voljela.«

Noru je steglo na dnu grudiju. Vatra joj je udarila u obraze. U glavi joj se zavrtjelo. Skočila je brzo na noge i isprsila se pred njim:

»Idiot si! Nitkov! Nečovjek.«

»Nemoj biti dosadna. Večeras će ići sa mnom u ložu moja prijateljica Lenka. A sada mi se žuri kući, zbogom.«

Nora se spustila na klupu, kao da je oduzeta. Bijes ju je svu obuzeo, htjela je da skoči za njime, da mu nešto strašno baci u lice, ali je ostala na klupi kao prikovana. Pred očima su joj lebdjele slike svih događaja, koje je s njime proživjela i sve joj se zgadilo. I onda kao iz neke vrlo velike daljine, pojavio se lik Željkov. Pokrila je lice rukama. Sjetila se njegovih riječi. U duši ju je zaboljelo. Pred očima joj se otvorila prava zbilja. I sjetila se Željkovih riječi. uvijek ću te voljeti... U njoj je ponovo nešto sijevnulo, obasjala ju je nada. Htjela je da pođe, ali kada je podigla glavu, pored nje je prolazio zamišljen Željko.

»Željko,« rekla je kao izvan sebe ona i prišla mu. On se nasmijao i pružio joj ruku:

»Kako si!?«

»Oprosti... ja sam kriva... duboko sam te uvrijedila... Željko, ja sad vidim, da imaš čisto i iskreno srce i da je to najveće bogatstvo«

»Našto sve to... Nemam što da ti prostim. Mislila si, da ćeš naći sreću i ja sam ti morao dati slobodu. Suviše sam te volio i još te volim...«

»Hvala ti, uvijek ću biti tvoja... uvijek samo tvoja.«

»Da,« nasmijao se on tužno, »sve je to lijepo, ali meni je sve poznato, što si imala s njime, što si sve uradila, sve ti praštam i volim te, ali vidiš i sama, da među našim srcima stoji ponor, koji ne možemo prekoračiti i koji bi nas u životu vječito dijelio... Šta ćeš... pošla si... ostat ćemo prijatelji, ali vidiš i sama, da drugo ne možemo biti... Jedamput se izgubi srce i mladost — i više se ne može povratiti. Volim te, jer vidim, da si bila lakomislena, jer znam, da nisi znala, što radiš...«

Ona ga je uhvatila obim rukama za ramena i teško počela da plače...

ANTE JAKŠIĆ

OČEKIVANJE ISUSA NA SELU

Dođi nam, Isuse, ove čarobne božićne noći
među nas priproste ljude, koji živimo sami —
daleko od svake graje. I kod nas Ti ćeš moći
ostati sve do zore, dok su kuće u tami.

Sve smo spremili lijepo, uredili sobu smo za Te,
srce je naše Tebi najljepše pjesmice splelo,
ne treba zato nama nikakve druge plate,
nego da i dalje čuvaš maleno naše selo.

Ove Božićne noći zaboravi sve naše zloće,
za koje često nama srce i duša boli,
čarobne ove noći svaki sad od nas hoće,
da Tebe samo i Tebe beskrajno ljubi, voli.

Božićne ove noći svaki hoće da kaže,
kako ga ljubav Tvoja diže, hrabri i nosi,
kako ga riječi Tvoje krijepe uvijek i snaže,
i zahvali smjerno na dobru, činio nama što si.

Ne čudi se, Isuse dobri, ako Te budemo mnogo
zadržavali u svome stanu — boli su naši sve veći
i niko od nas više snosit ih ne bi mogo,
da Tebi svoju bijedu po srcu ne može reći.

Dođi, Isuse, dođi, čarobne ove noći,
svaki Te od nas žarko za posjet ovaj moli,
u našim kućama niskim Ti ćeš, Isuse, moći
vidjeti, da Te mnogo, od srca svaki voli...

ALEKSANDAR KOKIĆ

SELJACI

Njihova je sudbina, da gledaju život i nadu u
grudama,
da osjete, kako je to blagosloven posao: plužiti,
čupati korov prstima, kukuruz ogrtati motikom,
sa volom oračem bratski i prisno uvijek se
družiti.

Ti dobri ljudi sav život i znoj do kapi posljednje
polegnutim brazdama s takvom pobožnošću
davaju
i nebu predano mole se, da oblaci u proljeće
zemlju novorođenu kišom pokrštavaju,

kako bi se sve snage u dubini probudile,
da svakom grudom proteknu nabujali sokovi...
S kolikom čežnjom umorne oči seljaka čekaju,
da se zelenilom usjeva oranici šaraju bokovi...

Oni svu muku zaborave, kad
gledaju tako usjeve,
kako iz zemlje plašljivo kao
tuđinci izranjaju,
i kad zatim klasovi od plodova
zrelih nabreknu,
da se od punoće nagiblju
i klanjaju.

I tada je svaki put veća ljubav
naših seljaka,
ljubav za njihove uvijek
vjerne oranice...
Od ljubavi ove oni izmučeni
umiru
ko na oltaru starinskom
paljene žrtve klanice.

STJ. HRASTOVEC

STJ. HRASTOVEC

GODINA NA OTOKU

PROLJEĆE

Ribari krpaju mreže, koje su lani rasparali dupini, i lovit će cijelu noć. Jučer su ulovili i mnogo sitne ribe, pa su je opet bacili u more. (Sirote onesviještene progutali su ciplji i hobotnice).

Djeca su na trstiku svezala komad stare mreže i lovila su leptire.

Svi su danas dobri i prijazni. To se danas vesele ljudi proljeću, pa su i darežljivi. Netko je i kozu privezao uz mlado lišće duda...

U suton su djeca bacala šišmišima prašine u oči. Svjećari su u to vrijeme lovili ribu. I mladu, tek izleženu. Sutra će gavrani biti siti...

To je proljeće svuda i za svakoga.

I ugoru, koga najspretniji ribar već satima čeka s ostima pred rupom.

I mravima, kojima su zatrpali katakombe.

Proljeće!!!

LJETO

Nebo je bilo puno sunca, mora i bijeloga plavila kroz cijeli dan. U podne se zrak gušio u suncu, a naokolo su crkavali čvrčci, na jarbolima, po triješću i na suhoj akaciji.

Ribari su, goli i crni, lovili daleko na pučini.

Na balaturi je cvijet naslonio glavu, u prvome hladu iza podne. Iza kuća, u vrtu, dvije su žene, umorne od starosti, prekopavale krumpir, a sunce im je od časa do časa vadilo po nekoliko velikih suza iz nagrešpanog čela.

Polako je sve spavalo u velikoj noćnoj tišini

Samo je stari bršljan, pred zavjetnom crkvom, jednom suhom granom pokrio Kristovo lice, žuto i uvelo, da mu iz hladnog čela ne bi izvuklo sunce dvije teške suze, krvave i hladne.

JESEN

U vrtu, posutom mahovinom, oko mirne, stare kuće pokojnog kapetana barbe Tona kroz stoljeće polako trunu dva velika hrasta. Na jedinim dvjema granama, koje su se zadnjom snagom podigle prema nebu kao dvije koštunjave ruke, cvrčci su mijenjali boju. Žutjeli su kao lišće, kao stare mreže, koje su se nalovile i sada trunu pod konopom.

Oko podneva je donio maištral miris nečega nezdravog, nekog pogreba, paleža. A cijelo je poslije podne jedan veliki ćuk, iza porušenog gata, gledao, kako more privlači pomalo sunce, da ga poljubi i zadavi.

Poslije večeri se nije čula dalje ni riječ na čitavom otoku, od suhih trsova do žala.

Samo su još nekiput u sutonu zagraktale vrane, kad su preko mrtvog sela preletjele u šumu sa žutim papratom...

ZIMA

Na kominu je stara majka dijelila unučadi po dvije smokve sa suhim listom javora i spremala kašu sa mlijekom.

Kadikad netko pređe preko puta sa feralom u ruci i izgubi se u mraku iza zvonika.

Kroz noć se čuju sirene konopa, svezanog o jarbol. I rijetki, isprekidani glasovi ribara, koji stežu užeta i premiještaju sidra.

To su valovi bure, lude od bijesa, htjeli dignuti školj i baciti ga u daleko more. Jedini su psi tulili na vjetar i čuvali stražu.

U zoru je nekoliko pasa njuškalo otisnuta stopala nekoga, koji se noću žurio prema grebenima, o koje su udarali valovi. Tu su svi psi izgubili trag. Mnogo su zavijali. Kao da su izgubili gospodara.

Gladni su psi zavijali cijelu zimu...

MARCEL MATULINA

Slika desno:
MARCEL MATULINA
na izletu u Parizu u srpnju ove godine

ČETRDESET I DEVET SASTANAKA

U mome dnevniku na trinaestoj stranici stoji zapisano ovo:

Te večeri ja sam stajao najprije sam, a onda je došla ona i stala pokraj mene. Ja sam promatrao sitne talase rijeke i njihanje vrbinja na protivnoj obali. Sunce je zapadalo u daljini i njegova cinoberska boja zalila je cijelu zapadnu stranu obzorja i odrazila se i na našim licima. Ona je ispitivala uzrok moje zamišljenosti, a kad sam se naglo prenuo i uhvatio je blago za ruku, nasmjehnula se i prošaptala:

»Marcel!«

Zašutjeli smo oboje i koraknuli polagano uz obalu. Ona me je zapitala:

»O čemu si razmišljao?«

»Ja... hm... Motrio sam, kako protječe voda i mislio: kako je sve na svijetu prolazno i kako život teče kao i ova rijeka.«

Te riječi pobudile su u njoj ozbiljnost i ona je pognula glavu, a u očima, tamnozelenim kao zimzelen, odrazila se melankolija.

Motrio sam njezin crni, suncem opaljeni vrat i crnu kosu. Oko usana joj je titrao neki tajanstveni smiješak i cijeli joj je profil bio osjenčan polumrakom, koji poljepšava.

»Čuj!« prošaptao sam i dotaknuo se vrhovima prstiju njenog ramena.

»Šta je?«

»Danas je brojka četrdeset i devet!«

»Šta znači ta brojka?«

»Ne znaš?!«

»Ne!«

Vragoljasto se nasmijala i pljesnula dlanovima. A onda me je pogledala nježnim pogledom i naglo se uozbiljila.

»Sastanaka — je li, Marcel?«

»Da!«

Razmišljao sam o tome: kako sam je prvi puta sreo i kako je tada bila tiha i zamišljena. Plaha je bila i brzo me je ostavljala. Prolazio sam ulicom (bilo je jedne kišovite proljetne večeri), jorgovan je cvao i miris se razlio zrakom, a kiša je zajecala u žljebovima i lišću i onda prestala, pa je zavladala tišina i pospanost.

Susreo sam je u večer, kad su se već užigale prve zvijezde na plavome prostoru, odbacio dostojanstvenom gestom cigaretu i — nasmijao se.

»A... a... to ste vi...«

Val uzbuđenja je titrao u meni i glas mi je bio krhak i uplašen. Ona je samo prošaptala:

»Da.«

Pošao sam uz nju motreći je ispitljivo. Njeno je lice bilo najprije bez pokreta, ali je polagano oživljavalo. U meni je rasla hrabrost i doskora sam i ja ušao u normalnu kolotečinu svoga nastupanja.

Na rastanku mi je darovala topao osmijeh, da sam protrnuo od zadovoljstva.

Došavši kući uzeo sam crvenu olovku i načinio znak križa u svom džepnom kalendarčiću. Dakako, ja tada nisam znao, zašto to činim. Bilo je to slučajno. Od uzbuđenja, čega li... Ali danas, kad je sve to prošlo i kad je od svega ostao samo niz redaka u mome dnevniku, meni je sve potpuno jasno i ja znadem, da je tako moralo biti. Jer kad je čovjek mlad, tada je željan avantira. Tada čezne za nečim novim, nečim originalnim i nedoživljenim. U doba, kad je cvao jorgovan, ja sam odbacio sve knjige i spise i pobjegao na obalu rijeke. Moja mala crnokosa avantira broj 13 čekala je na mene. Ili ne, — ja sam čekao na nju svako veče! Ona je imala usko crnoputasto lice i to se meni jako svidjelo. Imala je oči kao zimzelen, a kosu, razdijeljenu na lijevoj strani, tamnu kao noć. Ona je čitave sate slušala moje čavrljanje, smijala se i pljeskala rukama, a na koncu me usrdno molila, da joj otpjevam kakovu bosansku sevdalinku ili neki stari slavonski natpjev.

Dani su tekli kao rijeka i proteklo je četrdeset i devet dana. I te, četrdeset i devete večeri ja nisam mogao da joj ne saopćim: kako je ona prvo žensko stvorenje, sa kojim se ja — Marcel — sastajem svake večeri bez prekida četrdeset i devet puta. I što je posve prirodno i logično, ja sam joj položio obje ruke na ramena, pogledao joj ispitljivo u oči i zapitao je: da li će sutra sigurno doći na šetnju, jer svakako je potrebno, da se sastanemo i pedeseti puta.

Ona se vragoljasto nekako nasmjehnula:

»Ja mislim,« kazala je smiješeći se, »da nije potrebno sastanak posebno ugovarati. Ti znaš,« nastavila je energično, »da sam ja protivnik programa. Uostalom, zašto si danas tako čudan? Jesam li ti dosadna?«

»To nisam ni pomislio?«

»Tko zna, šta ti misliš?«

Iza toga skroz čudnog i neumjesnog dijaloga ona je otišla kući, a ja sam pomislio, da je možda bolesna. Konačno, svaka ženska imade — manje ili više — svojih različitih hirova.

Sutrađan sam potražio u knjižari neku knjigu, koju bih joj mogao ponijeti na dar i slučajno se namjerih na »Praktičnu kuharicu«, za koju sam morao izbrojiti posljednjih trideset dinara, iako su mi potplati na cipelama bili istrošeni i meki kao baršun.

Pošao sam na obalu rijeke i vedar, pušeći cigaretu, zamišljao: kako će se ona razveseliti i kako će se njeno lice sjati ushićenjem i toplinom ljubavnoga osjećaja.

A u to, baš
sebe koračao u
je pored mene
obijesno hihoću

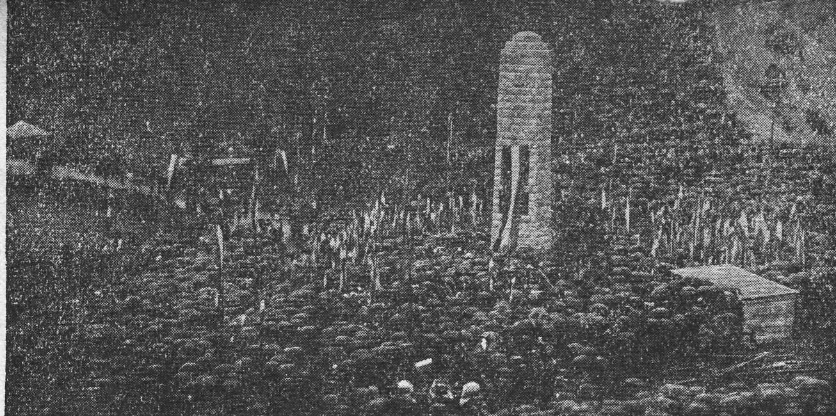
Pogledao sa
jednim elegan
ruke... Zaruče

Zinuo sam i
sa knjigom u

I vjerujte s
potplati su tr
lara trideset d

OTKRIĆE SPOMENIKA ANTUNU MIHANOVIĆU, PJESNIKU HRVATSKE HIMNE, U ZELENJAKU KOD KLANJCA

Obavljeno je za kišnoga vremena (narod pod kišobranima!) u nedjelju 24. studenoga 1935.

Slika lijevo:

MILUTIN MAYER, glavni govornik na otkriću Mihanovićeva spomenika

SELJAČKI PJESNIK MIJO STUPARIĆ narodni zastupnik, govori na otkriću Mihanovićeva spomenika u Zelenjaku

JUBILEJ HRVATSKE HIMNE

Stota godišnjica „Lijepe naše" slavi se po mnogim mjestima sviju hrvatskih krajeva, te je bilo već više stotina takvih proslava po gradovima i selima. S dvije od tih proslava donosimo ovdje slike.

Prva slika lijevo:

S PROSLAVE HRVATSKE HIMNE U POŽEGI 24. STUDENOGA

Konjanici u narodnim nošnjama u povorci

Druga slika lijevo:

BARJAKTAR POVORKE NA POŽEŠKOJ PROSLAVI

Slika dolje:

NA GLAVNOM TRGU U POŽEGI BILA JE SVEČANA SV. MISA I ZBOROVANJE U PROSLAVU JUBILEJA HRVATSKE HIMNE te se tu sabralo do 20.000 naroda iz grada i okolice

dok sam ja pognut i zaduben u uskom obalnom stazicom, prošlo ne dvoje mladih nasmijanih ljudi, ćući.

m i stao kao okamenjen: Ona, sa ntnim mladićem. Idu: ruka ispod ena?!

ne razmišljajući bacio zamotuljak rijeku.

mo mi je jedno zabrujalo u glavi: šni... kako ću nabaviti za posto-nara?

IVO BALENTOVIĆ

MARIJA TRAŽI STAN

OBRAĐENI ADVENTSKI NARODNI OBIČAJ IZ MEĐIMURJA — RIJEČI OD DRA VELIMIRA DEŽELIĆA SINA — GLAZBA OD DRA BOŽIDARA ŠIROLE

Neviđeno smo kao očima gledali, kad nam je starica pričanjem oživjela davno izumrli advenski narodni običaj. Sve nam je točno opisivala, govorila i pjevuljila staračkim glasom.

Međumurka je bila, ili bar s najsjevernije međe Hrvatske. Držali smo je stogodišnjom.

A starica je pričala, kako je negda davno bila djevojčica s dugim crnim pletenicama. I kako je s drugaricama prenosila kip Djevice Marije.

U naknadu za grijeh — što u ono vrijeme nijesu Blaženoj Djevici dali noćište — seljački bi domovi primali kip Marijin.

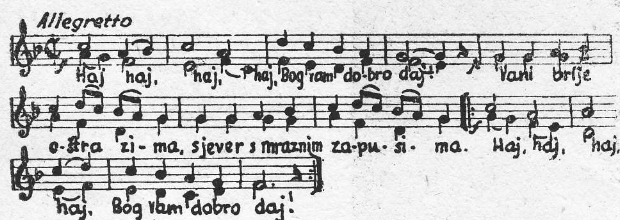

U posljednjih sedam dana Adventa prenosile su djevojke kip Marijin. Svako su ga predvečerje prenosile u drugu od sedam najvrednijih kuća u selu.

I tu bi noć ukućani kip čuvali. Molili bi krunicu. Pjevali Marijanske i adventske pjesme. I pričali pobožne priče.

G l a s o n o š e

(prve ulaze iz mraza u toplu seljačku kuću):

P r i č a l i c a:

Vani brije oštra zima,
sjever s mraznim zapusima.
Jao, Bože, sirotinji,
koja se bez stana kinji,
tuđim svijetom se potuca
i na tuđa vrata kuca.

G l a s o n o š e

(huču u mrzle ruke i pjevaju):

Hu, hu, hu, hu!
Toplo vam je tu!
Je li takva i dobrota,
srca vašega toplota?
Hu, hu, hu, hu!
Toplo vam je tu!

(Čuje se kucanje na vratima.)

P r i č a l i c a:

To na vrata kuca žena
prozebla i premorena.
Trudna traži prenoćište...
Zalud traži... ište...
Sva su vrata zaključana.
Niko nema za nju stana.

G l a s i z v a n a:

Vani brije oštra zima,
sjever s mraznim zapusima.
Smilujte se! Otvarajte!
Trudnoj ženi stana dajte!
U štalici.
Na slamici...

G l a s o n o š e:

Joj, joj, joj, joj!
Smilujte se njoj!
Smilujte se! Otvarajte!
Trudnoj ženi stana dajte!
Joj, joj, joj, joj!
Smilujte se njoj!

(Ponovno kucanje na vratima.)

P r i č a l i c a:

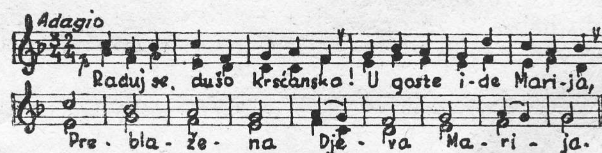
Ide! Ide kuće gazda!
Da pomogne kao vazda.
Topla kućica seljaka
vazda prima siromaka!
Otvara mu vrata,
prima ga ko brata.

D o m a ć i n

(otvara vrata, i gle kakav gost dolazi!)

D j e v o j k e

(unose okićeni kip Blažene Djevice Marije i pjevaju):

P r i č a l i c a:

Čudom se je čudila
majka svetog Ivana,
otkud je zavrijedila,
da joj dođe Marija
blažena med ženama
Majka Spasiteljeva?
Na tle je poklekla,
lijepi pozdrav rekla!

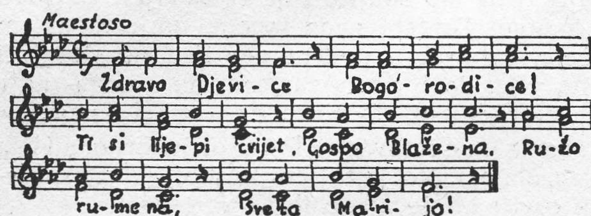
Tako i mi kleknimo,
Pozdrav Gospi reknimo!

Svi *(klečeći mole):*

Zdravo, Marijo!
Milosti puna.
Gospodin s Tobom.
Blagoslovena Ti među ženama!
Blagosloven plod utrobe Tvoje,
Isus!

Sveta Marijo, Majko Božja,
moli za nas grešnike,
sada,
i u čas smrti naše.
Amen!

Djevojke
(postavljaju kip Marijin na najčasnije mjesto u kući i započinju pjesmu, koju tada prihvaćaju i ukućani):

Tebi, Djevice, pjevam pjesmice.
Tebi, Djevice, pletem kitice.
Od svih hvaljena! Svima milena!
Sveđ na ustima! Vijek u grudima!
Nikad slava Ti ne će prestati!
Sveta Marijo!

DVIJE ČAKAVSKE PJESME

SRCE, KOJE SI MU DA.

Ako se reče »zlatna duša«,
reklo se puno malo,
je li mu ko bol iz riči sluša,
ništa mu nije stalo.

Zadovojan je, ća pisme piše
i ća gre po kolan sam.
Neka niko ne zapita više,
zašto mu oći prožinje sram.

Pri susretu se blizu žala
zacrveni poput, prid noć, neba.
Želi još šolo duša mu mala
do mora metar greba.

PLAĆ SOBE.

Niti su kantale tićice okolo kućice,
niti ga je mater darovala kafun i kolaćiman,
a ni ni molija za ćalu, sklopivši ručice,
ća ćeka na vapor u gradu s ostalin nosaćiman.

U posteji mući ka u zvonu mrtvi glas.
S lišca se materi cidi tuga.
U kantunu stvari ćekadu spas:
žarenje zlatnih sunćevih pruga.

Paleć Marija lumin u ćast sveton Petru
zamišja pismo, ća će ga poslat mužu u grad.
Malomen se pod pazuhun penje živa u termometru
i zapahnjuje iz usti smrad.

MATE MEŠTROVIĆ

LJUBAV LIJEPE UDOVICE

Izvorni roman
Napisala
Zdenka Jušić-Seunik

(Nastavak)

Hela je prikazivala nekoč zadovoljstvo, ali jedino iz taštine, radi drugih; hinila je uživanje rutinom najbolje glumice, koja bez truda uzima prema ulozi najsavršeniju masku. Tek je sada ona opažala, koliko se bila udaljila od prave životne svrhe, i sjećanjem njenim provukla se žalba za jednim dijelom mladosti, koji se više nikada ne vraća, a prošao je u tmini i praznini.

Htijući život učiniti samo svojom svojinom ne priznajući za sebe baš nikakve stege i niti jedan autoritet nad svojom voljom, ona je mislila, da u sebi i ne nosi ništa slično s osjećajima drugih ljudi, koji se bore i pate, raduju i ljube. Pa tako je i sama ljubav bila za nju tek pokrov proračunanim težnjama, krilatica, pod kojom se skupljaju najrazličitije žudnje lakomog čovječjeg srca. Ali ovaj put to je bio duboki organski zahtjev, preko kojega se nije dalo preći — zahtjev za konačnim uvjerenjem, da još zapravo niti živjela nije.

Taj novi život, u koji je kročila, trebao je da se ispolji međutim u drugom pregnuću. Hela se uzdizala i pričala o svom obratu — od njega davno žuđenom — što ju je vodio bez okolišanja u borbu za osvajanje, ako ne zavidnog, ali ono ipak dostojnog mjesta u životu.

Žudnja je gorjela u njihovim srcima, ali se ruke njihove ne dodirnuše u osjećanju veličine i vrijednosti onoga, što je imalo doći tek poslije očišćenja njihovih osjećaja od rđavih preostataka, svih prijašnjih muka i sjećanja. To, što je dolazilo, imalo je biti čisto i sjajno kao sunce.

Tu se pretresalo o pitanju življenja, ali i o mnogočem drugom, što je zasijecalo u pitanja nesamo pojedinca, već čovječanstva uopće. Ona je još prije dosta čitala i učila, no lakomisleno i površno, a sad je prionula da nadoknadi taj manjak učeći i ne ustručavajući se da otvoreno prizna, što ne zna.

»Ne!« kazao joj je jednom. »Za vas nije ta borba za kruh, u kojoj se mnogoput nažalost i uvjerenje prodaje i ambicija žrtvuje — gdje jači potiskuje slabijega bez ikakva grizodušja i gazi preko njegovih razorenih nada. Od najranije vaše dobe nije vam noga zakoračila po kamenju, koje ranjava. Imade ljudi, koji su jaki i ustrajni, njih su šibali vjetrovi, po njima je udarala bura, o njih se odbijahu i strijele i gromovi, pa ništa im nije naudilo, od ničega oni ne uzmiču, tvrdi su kao hridi i poput njih neosjetljivi za zlo i stradanje. A drugi — slabi su i ljubavi potrebni«.

»Ipak!« odgovorila je Hela. »Ja sam odlučna i ne ću da sustanem. Imade li kušnje u svijetu gore, nego što je sumnja u vlastitu snagu i svoju sposobnost, da u slučaju potrebe živimo sami, bez zaštite i pomoći drugih, kojima bi pali na teret? Imade li zlo, koje je veće od milostinje, s kojom propada dostojanstvo, vrijednost i smisao čovjeka?!«

Njene oči postadoše tamnije, a trzaj lica, na kojem je nestalo boje, govorio je o teškom suzdržavanju, da ne kaže još i više: o svojoj zapostavljenosti, za koju znade, da ju je sama skrivila, a sad je htjela da je ukloni svojim radom i vjerom u sebe, o želji svojoj da zadivi druge, ali i više od toga, da sebi pribavi istinito poštovanje, mjesto među drugima, da dade dokaza o svojoj uporabljivosti i da nađe svoje zadovoljstvo.

Ona je znala, da je ne čeka ništa lako, pa da Petar ima pravo, kad je upozorava na to; ali glas joj je ostao jednako čvrst i nepromijenjen.

»Petre, već sam vam kazala, da tako mora biti. Odsnivan je san o bezbrizi i sjaju. Sve je to minulo. Ne će se ni vratiti. Ali ja ne žalim više, Petre, jer je ljepše ovo, što sad dolazi. Bojite se, umjesto da me bodrite i da se radujete zajedno sa mnom! Dršćete nada mnom, umjesto da mi rečete, da hrabro pođem naprijed ne slušajući ništa više, do li poziv savjesti, da nikoga dulje ne iskorišćujem, da živim neovisna i sama...«

»Sama?!« opetovao je Petar prijekorno, a Hela je razumjela, što je taj čas mislio, i blagi smiješak osvijetlio je njeno lice.

»Sama! Sama!« kliknula je pobjedonosno i gotovo objesno. »Tek onda, Petre, razumijete li, tek onda može čovjek pravo da procijeni vrijednost tuđe skrbi i prijateljstva.«

Njezina uvjerljivost djelujući istovremeno i ozbiljno i veselo, razbijala je sjetu, koju ona nije željela vidjeti na njem, i samosvijesni žar planuo je kao i prije, kad je razvijala svoje mišljenje i borila se za nj.

»Pa ipak, Petre, i sad još, kad hoću da iskušam samu sebe, ja sumnjam, da bih to mogla, kad ne bi bilo vas. Ja mislim, da bi želja ostala samo željom i ne bi pokrenula misao na čin, ni volju za tolikim prijegorom, što mi još pretstoji.«

I uistinu to nije bila rugalica, već iskreno priznanje, koje je za sobom povlačilo živ predosjećaj mnogih još ne iskazanih ispovijesti, koje će jednom, prije ili kasnije, porušiti i posljednji ostatak nepovjerljivosti. Iz svijeta njemu potpuno stranog ona ga je zvala približujući se naglim koracima granici, što ih je dijelila. Petru se činilo, da je to sve još prepolagano. On bi htio da je zgrabi i ponese, da je otrgne bez mnogo pitanja i okolišanja od preostalih još spona uz prošlost i da iščupa iz njezina srca i kolebanje i bojazan, sve osim žudnje za njihovim sjedinjenjem.

On je mislio na sebe i na svoju želju, da on radi i za nju, sada i kasnije, pa da na svojim leđima ponese brigu za njezino dobro. To njemu ne će biti teško, kad se radi o njoj, ali slutnja da ona ne bi još primila ovaj njegov poklon njoj, zadržala ga je, da joj ništa ne reče. Sve, što joj je sada mogao dati, bila je samo dobra riječ,

nijemi stisak ruke kod odlaska i neizgovoren poziv, da mu opet dođe. No kad bi ostao sam, činilo mu se, da je to sirotinjski malo i nedostatno, da utiša njegovu žudnju, i morao je istrčati napolje — da ponesen drugim mislima zaboravi, što ga mori.

Nije se rijetko dešavalo, da je podrhtavala olovka u njegovoj ruci ne crtajući likove, već brojke. Računao je ne znajući, kako da ukloni težinu nesretnih brojki od divno izrađenih svojih planova, što se — ne obazirući na materijalnu podlogu — uspinjahu do najviših mogućnosti. Da, nije bilo rijetko, da se lomila njegova odvažnost, i on se pitao tužno i poraženo:

»Pa što sam ja mislio?! Gdje su mi sredstva? Kuda sam smjerao, a što mi je dosuđeno?!«

Bio je samo jedan odgovor, biti ono, što je želio...

Otkako se sjećao, Petar nije znao za mirni i zadovoljni tok života. Oskudica ga je odnjihala odricanje je koracalo s njim u korak oduzevši mu već mnogu iluziju i pokopavši mnogu nadu. Ali vapaj se nije čuo sa usana njegovih do evo sada, kad je prostenjao muklo i očajno:

»Ja ne mogu, što bih htio! Ja ne mogu!«

Vlastito siromaštvo podrezalo je krila mnogom smionom snu i došla je snošljivost i s njom mir, dok se nije radilo o Heli. Njoj je htio dati samo najbolje, sreću bez sjene kajanja i sjećanja na prošlo. Ali on je bio samo siromah, s obvezama prema svojima. On je vukao udes svoj i udes drugih, tuđe stradanje i pregorene snove. Njegova kraljevna bila bi nesretna uz njega, a on bi to morao gledati i ne bi joj mogao pomoći...

Suza u oku bijaše odraz slabosti prividno jaka čovjeka, potrebna sad utjehe. Ali ga blaga ruka majke milovala po čelu:

»Živjet će s tobom, sine, ako te ljubi, i zaboravit će, što je nekad imala.«

»Zaboravit će...« prošaptao je Petar nesigurno. »Misliš li uistinu, majko, da bi to moglo biti?«

»Mislim!« potvrdila je ona skoro nečujno. I jedno i drugo dobro su osjećali svoju neiskrenost, kojom prikrivahu neizvjesnost i bojazan. Ali Petar nije više ništa pitao...

XVIII.

A istodobno jedna druga majka u krugu svoje porodice slavila je svoj god i najlepši dan, koji je na svoju sreću dočekala. Svake godine skupiše se djeca oko nje sa čestitkama i darovima, ali njezina misao letjela je u tuđinu k jednom djetetu, koje se nije ostalima pridruživalo i niti se pismom nije sjećalo majke. Njezinu radost pomućivala je uvijek gorčina i molitva je tražila pomoć Višnjega, koju je i primila. Ove godine nije manjkala jedna sestra među sakupljenom braćom: Hela je bila kod kuće.

Toga dana ona je posve neočekivano odložila svoje žalobno ruho, iako još godina nije

HRVATSKO KATOLIČKO SELJAČKO DJEVOJAČKO DRUŠTVO „DOMAGOJ" IZ PRELOŠČICE KRAJ SISKA
U sredini duhovnik vlč. g. Šustek

minula, otkako je obudovila. U svijetloj ukusnoj haljini, koju je našla među drugom odjećom, koju je tu ostavila polazeći za baruna u Beč — ona je čestitala majci, usrdno i ljupko, kako još nikada.

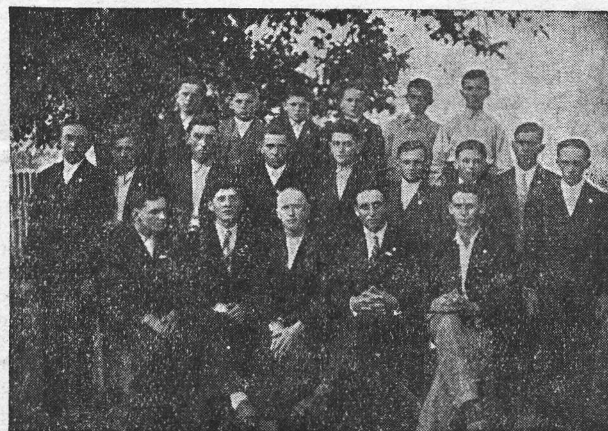
(Nastavit će se.)

ŠTO JE BIO BISKUP MAHNIĆ HRVATIMA?

(Svršetak sa strane 943.)

hom i radi u tom duhu, a k njima se redaju neprestano novi i mlađi pregaoci, koji nastavljaju katoličko preporodno nastojanje triju dosadašnjih decenija.

Kao što mi sada slavimo stotu godišnjicu hrvatskog narodnog preporoda započetog Gajevim ilirskim pokretom, tako će potomci naši u budućnosti slaviti takav jubilej hrvatskoga katoličkog preporoda započetog Mahnićevim katoličkim pokretom. Tada će i historijsko značenje Mahnićevo biti bez današnjih zaostataka liberalnih i njima srodnih predrasuda slavljeno općim priznanjem, koje mu članovi katoličkoga pokreta već danas daju: da je Mahnić bio jedan od najvećih hrvatskih velikana dvadesestog stoljeća i otac katoličkog preporoda cijelog hrvatskog naroda. *DR JOSIP ANDRIĆ*

HRVATSKO KATOLIČKO SELJAČKO OMLADINSKO DRUŠTVO „DOMAGOJ" IZ PRELOŠČICE KRAJ SISKA

KULTURA

Književnost

Jeronim Korner: LJETO I VJEČNOST, zbirka pjesama, Zagreb 1935., str. 48, cijena 10 Din. — Mladi katolički pjesnik Korner izdao je prvu svoju zbirku pjesama »Blistavi rub« godine 1932., drugu »Ljubav neba« proljetos, a ovo mu je evo već treća. Kroz sve te tri zbirke vidimo, kako se razvijaju, rastu i jačaju glavne značajke njegove poezije: iskrena toplina, nenamještena praktičnost, bujna slikovitost i bljeŝtavilo pjesničkih izražaja. Ispod svakog stiha kao da drijema melodija, koja će sad-na zazvučati. Kornerova poezija najmuzikalnija je od poezije sviju naših mladih katoličkih pjesnika. I najslikovitija. I kad poprima vanjsku formu proze, ona se njiše na lakim valovima ritmike, tom temelju glazbe. Ova je Kornerova zbirka razdijeljena u dva dijela, koje je pjesnik nazvao »Srce zemlje« i »Srce raba Jeronima«. U prvom dijelu mu srce još luta nizinama zemaljštine, a u drugom se diže k visinama vjerskoga zanosa, koji je za Kornerovu poeziju što dalje to značajniji. Komer je od sviju mladih hrvatskih pjesnika uopće postao najjači pjesnik religiozne poezije.

Dr. A.

Dr Antun Pilepić: MASONSTVO PROTIV KATOLIČKE CRKVE, sa 20 slika na finom papiru, komisiona naklada Hrvatske Knjižare u Splitu, 1935., str. 172, cijena 30 Din (zajedno s romanom »Novac« od Colette Yver stoji samo 32 Din!). — Dobili smo evo knjigu, koja nas bolje i zornije nego ikoja druga hrvatska knjiga upoznaje sa slobodnim zidarstvom. Nakon što nam je tu na prvih 26 stranica prikazana bit masonerije, pisac nas vodi k jednom događaju svjetske povijesti, koji je bio najtipičnije djelo masonerije: to je borba protiv papinstva i rušenje papinske države prigodom ujedinjenja Italije u drugoj polovici prošlog stoljeća. Tu je sve tako zanimljivo te se čita gotovo kao roman. A pisac je umio niz historijskih događaja, njihov smisao i njihovu pozadinu tako živo da prikaže, da napetost čitaočeva kroz cijelu knjigu od stranice do stranice sve više raste. Plastično su prikazane historijske ličnosti Gioberti, Mazzini, Cavour, Viktor Emanuel II., Garibaldi i Napoleon III., koji svi igraju znatnu ulogu u službi masonerije protiv papinstva kod svega onoga, što nam se u ovoj knjizi kazuje. Knjiga zaslužuje, da je ima svaki hrvatski inteligenat, a i svaki drugi načitaniji čovjek moći će je s razumijevanjem i velikom duševnom koristi čitati. Neka dakle u ove božićne dane uđe u što više hrvatskih domova.

SUBOTIČKA DANICA, bunjevačko-šokački kalendar za g. 1936., jedini je hrvatski kalendar bunjevačko-šokačkih Hrvata. Izlazi već 53 godine te ima veliko kulturno i nacionalno značenje za taj ogranak našeg narodnog stabla. Lijepo uređena donosi i ova »Danica« članke, priče i pjesme od glavnih bunjevačko-šokačkih publicista i pisaca te nekoliko prijevoda. Najviše se ističe suradnja Ante Jakšića, čijih tu nalazimo više pjesama, jednu novelu i kratku glumu »Dida-Tomin zid«. Lijepo se čita i ono, što su napisali Ilija Džinić i Marko Čović, a duhovite crtice o Ivanu i Baši, koje piše bunjevački prvak Blaško Rajić, poznate su već odavno te jedne evo i u ovom kalendaru na veliku radost sviju čitatelja. Pažnju zaslužuje i članak o biskupu Antunoviću, a i sav ostali sadržaj je ovoga kalendara takav, da on među ostalim hrvatskim katoličkim kalendarima zauzima odlično mjesto. Cijena mu je 8 dinara.

NAŠA DOMOVINA, kalendar gradišćanskih Hrvata za god. 1936., zauzima također među hrvatskim kalendarima istaknuto mjesto. U njem je suradnja od dra V. Deželića sina, Antuna Matasovića, Petra Jandriševića, Štefana Horvata, J. Vukovića, Martina Meršića ml. i drugih, a ima i nekoliko dobrih prevedenih pripovijesti od Tolstoja, Čehova i drugih. Ovaj kalendar preporučamo pažnji i naših čitatelja.

Ivo Kozarčanin: »SVIRAM U SVIRALU«. Nedavno je Ivo Kozarčanin izdao zbirku dječjih pjesama »Sviram u sviralu«, gdje je nastojao, da dječjim stihom i shvaćanjem obradi razne pojave kroz sve godišnje dobi. Pjesme su lirske — i baš zbog nastojanja za čistom lirikom modernog stila, koja se kreće u području nutarnjeg doživljavanja, postaju ponekad teško pristupačne dječjem govoru, koji je dugom tradicijom navikao narativnom izrazu i lirici objektiviranoj u vanjskoj akciji. Pohvalan je pokušaj, da se i na polju dječje književnosti, kojoj se obično poklanjaju neuspjele »književne« produkcije, dadu stihovi s višim umjetničkim pretenzijama. Najprikladnije su za djecu one pjesmice, koje podražuju pučku narodnu liriku, jer je pučki umjetnički izražaj vrlo blizak dječjemu. Zbirka je shvaćena kao cjelina i pomno je opremljena. Slikama ju je ukrasio V. Gliha podražujući dječje crtarije i moderne slikarske primitivce sa siromašnim dekorom i priprostim zahvaćanjem objekta. Crteži su uspjeli sve, dok ne kušaju da postanu alegorični, jer time prestanu da budu za djecu plastički realni. — Cijena je zbirci 10 Din. **P.**

REZULTAT NATJEČAJA ZA DJECU

U 45. broju »Obitelji« raspisali smo natječaj za djecu, na koji nam je stiglo mnogo raznolikih odgovora. Djeca iz raznih hrvatskih krajeva smišljaju na razne načine, kako bi pomogli braći, koja su gladna, neobučena i neobuvena. Njihove su sile nejake i njihova sredstva neznatna, ali im je srce dobro. Svak može lako shvatiti, što za jedno dijete znače darovi, koje je primilo od roditelja, svojte i prijatelja. Ti darovi za njih predstavljaju vrijednost kao za nas starije naša imovina i bogatstvo, jer su ti darovi jedine stvari, za koje mogu kazati, da su doista njihove. Oh, s kolikim bi tekom pojeli one slatkiše, što su dobili, i kako bi lijepo upotrebili za lične užitke i veselje ono sitnih novaca, koje su im roditelji poklonili! A svejedno ta su dobra dječica spremna da se i toga odreku, samo da mogu pomoći drugoj hrvatskoj dječici, koja gladuju.

Neka nam dječica pišu, da bi milijune poslali gladnoj braći i sestrama. I mi vjerujemo, da bi njihovo dobro srce doista to i učinilo, samo kad bi imalo na raspolaganju toliko sredstava.

U jednom pismu piše i ovo:

»Kada bih mogla, ja bih sagradila veliku kuću i u nju dovela svu siromašnu djecicu, gdje bih se za njih brinula i hranila ih. A za zimske večeri, kad bih iza napornog dana sjela uz toplu peć i gledala, kako vani pada snijeg, zadovoljno bih uzdahnula: Hvala Bogu i njima je dobro!«

Jedna je djevojčica naslikala sebe, kako pakuje odijela i hranu za siromašnu djecu, druga nam piše, da je započela sabirnu akciju među svojim prijateljicama.

U jednom pismu nalazi se i ovo:

»Najbolje bi bilo, kad bi svako imućno dijete uzelo na brigu po jedno siromašno dijete iz drugih krajeva. Moralo bi se dopisivati s tim djetetom, a i pozvati ga na neko vrijeme u svoj dom te s njime dijeliti svoje slatkiše i svoja brojna odijela.«

Između mnogih natjecatelja Uredništvo je nagradilo četvoricu, koji su se istakli neobičnom dosjetljivošću i koji su vrlo lijepo opisali svoje nakane i odluke. Nagrađeni su ovi: 1. Slavica Pandurić, uč. I.a razreda real. gim., Kraljevec br. 36. — 2. Olga Tomljenović, uč. Ia razreda real. gimn., Sl. Brod, Berislavićeva 27. — 3. Milica Šalković, uč. IV. razreda gim., Samobor, Monoštorska 7. — 4. Mira Dolački, uč. I.b razreda real. gim., Osijek, Beogradska 47.

Dobar tek

JUHA OD VOLOVSKOG REPA. Dva volovska repa razreži na komadiće. Glavicu crvena luka, mrkvu, peršin i celer prži na maslacu, soli, nalij goveđe juhe i pol litre bijela vina, pa u tome polagano kuhaj meso uz ploške od slanine. Zatim juhu procijedi, meso izvadi i dolij u juhu još čašu dobrog vina, pa opet u istu metni meso i kuhaj, dok bude posve mekano. Kad nosiš na stol, možeš još dodati svakovrsno kuhano mlado povrće.

TELEĆA GLAVA S UMAKOM. Skuhaj teleću glavu. Međutim miješaš gorušice (senfa), žlicu ulja, $\frac{1}{2}$ žlice octa, soli, papra, malu sitno narezanu glavicu luka i peršin, pa time prelij kuhanu teleću glavu.

PRŽENE ŽEMIČKE. Oribaj koru nekoliko žemičaka. Žemičke raspolovi. Zamuti 4 do 5 jaja u mlijeku i metni žemičke u to i ostavi ih tako po prilici $\frac{1}{2}$ sata. Kad su dobro umekšale, povaljaj ih u oribanim žemljinim mrvicama, ispeci svjetlo-smeđe na masti, u kojoj neka plivaju. Kad su pečene, dobro ih pospi šećerom i cimetom.

Božićni kolačići

POLUMJESECI. Miješaj 10 dkg maslaca i isto toliko šećera, a tada umiješaj polagano 3 žumanjka i 3 dkg naribanih lješnjaka te napokon 10 dkg brašna. Metni to tijesto u tepsiju i ispeci u pećenjari, a tada oblikom izbodi male polumjesece. Kad kolačići ohlade, prevuci ih toplom bijelom šećernom ocaklinom. Ako hoćeš, da te kolačiće vješaš i na božićno drvo, tada utisni u još toplu ocaklinu na svaki polumjesec malo konca.

ROŠČIĆI OD ČOKOLADE. U plitkoj zdjeli miješaj 20 dkg brašna, 15 dkg šećera, 6 dkg maslaca, 20 dkg razmekšane čokolade i 1 jaje te umijesi tijesto, koje ostavi malo da stoji. Tada načini roščiće, premaži ih šećernom vodom i peci polagano u pećenjari.

SMOKVIN KRUH. Miješaj 14 dkg šećera sa 2 žumanjka, malo limunove kore i sokom od polovice limuna i malo cimeta. Zatim dodaj 10 dkg sitno narezanih smokava, 10 kg krupno narezanih mandula i 2 žlice brašna. Na daski načini oblik duguljastog hljepčića, koji stavi u namazanu tepsiju i peci u pećenjari. Kad ohladi, prelij hljepčić prelijevom od čokolade, pusti da stoji tri dana, da se lijepo ovlaži, a tada ga nareži na kose nareske. *S. A.*

DOBRIJAN U ABESINIJI

11.

Da noj spada među učene životinje i da znade biti zahvalan za dobročinstvo, sigurno bi čiku Dobrijana bio dovukao do njegova cilja — do Abesinije. No sveti noj je ubrzo ostavio čiku na cjedilu... Čiku su naime zaboljele i ruke i noge od puste gimnastike na nojevu vratu, a prazan mu je želudac počeo pjevati neku crnačku narodnu popijevku.

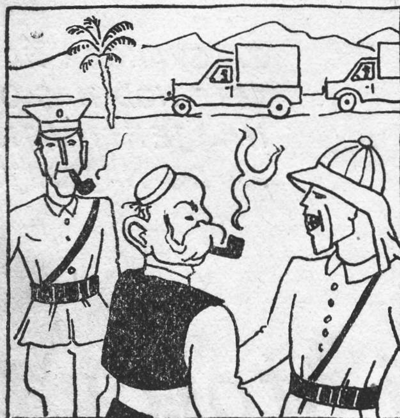
Pa kad je stigao do stabala s datuljama, htio je da donese hrane i sebi i svom dragom prijatelju, te je njegovim stablom, a iz njih izišao jedan Englez sa lulicom, stao buljiti u čiku i vikati:

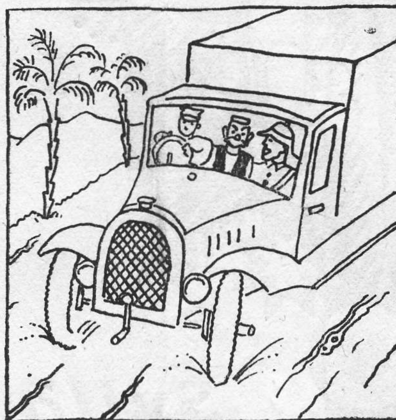
»Majmun u odijelu! Majmun u odijelu! Dajte mi pušku...«

»Nemoj zaboga pucati,« zaurlikao čika Dobrijan, »i ja sam kršteno čeljade!«

Kad je čika sišao sa stabla, drhtao je kao prut na vodi, a Englez je govorio:

»Šteta, da ti nisi majmun! Mislio sam, da sam pronašao kakav novi majmunski egzemplar!«

oslobodio svetog noja svog žarkog zagrljaja. Ogledao se desno i lijevo — kao djeca kad idu u krađu — i kad je vidio, da je tu on sam sa svetim nojem pod kapom nebeskom, popeo se na stablo. Prvu datulju htio je da baci svom milom suputniku, ali na takvu daljinu to nije uz najbolju volju mogao učiniti — sveti noj naime već je bio nekoliko kilometara odmaglio.

»Eto,« misli čika, »nojevi se i od dobročinstva plaše.«

Kako se primicala noć, a kako noću kroz te krajeve šetaju lavovi i druge simpatične životinje, čika je odlučio da ne ruši mir njihovih šetnja, već da cijele noći čuči u zračnim visinama — među datuljama. Spavanje mu nije bilo ni na kraj pameti kod tako čarobne noći, osute zvijezdama, kojoj radost nije ništa mutilo, osim grbave grane, koja je čiku žuljala.

Dan je čiki donio sunce i u daljinama neobičnu automobilsku karavanu. Dobrijan nije htio da siđe sa svoje grbave grane, jer je čuo, da po tim krajevima razbojnici krstare. No automobili su stali baš pod

Kad mu je čika Dobrijan rekao, odakle je, Englez se nikako nije mogao sjetiti, kojoj njihovoj kolceniji u Africi pripada grad Zagreb. To je čiku uvrijedilo i otkresao je Englezu nešto po domaću. Srećom Englezi ne poznaju nijedan jezik osim svoga.

»To im je prva oznaka,« mislio je u sebi čika, »druga im je oznaka, da ih je svuda na svijetu — kao i blata, a treća, da im je u zubima uvijek — lula.«

Čika Dobrijan nikako nije mogao protumačiti Englezu, kuda to on ide.

»Abesinija! Abesinija!« tumačio je čika Dobrijan i lomatao rukama.

»Jes, jes, Abesinija, jes!« pričao je Englez kroz svoju lulicu i klimao glavom. Zatim je strpao čiku kraj sebe u auto i krenuo dalje.

Čika se putem dosađivao, a Englez nije znao ništa drugo govoriti, nego: »Jes, jes!« Zbog toga je Dobrijan odjednom postao neprijatelj Engleza i počeo iznositi sve njihove nepravde i lopovštine od rimskog carstva do danas. No ni to nije uznemirivalo Engleza ni njegovu lulicu, nego je još uvijek kroz nju skupa s dimom govorio: »Jes, jes!«

»S ovim ne ću tako lako izaći na kraj,« mislio je u sebi čika Dobrijan. »Najprije me je htio ucecati kao majmuna, zatim me je strpao u auto kao robijaša, sada sve nešto kroz lulicu brunda i govori, da »jest«, uza sve, što sam mu nanizao sve engleske svinjarije... Ovakvi su opasni! Oni sve mile-lale pa s poštenim čeljadetom onkraj brave...«

(Nastavit će se.)

MALO ŠALE

Kupanje. Novi kažnjenik (koji je trebao prije ulaska u zatvor da se okupa): »Pa zar se ne može i bez tog kupanja?«

Tamničar: »Ne, dragoviću, to je vrlo potrebno! Uostalom kad ste se zadnji puta kupali?«

Kažnjenik: »O, molim! Ja još nikada nisam bio u zatvoru...«

Majka i kći. Došao gost u posjete i govori: »Milostiva gospođo, vi imate vrlo lijepe zube.«

Kćerkica upada: »Da, mama ih je dobila za imendan.«

Ljubav. Žena: »Mili moj, da me nisi za ženu uzeo, bi li me i onda ljubio kao i sada?«

Muž: »Još i više!«

Zubar. A: »Šta je zubar?«

B.: »Zubar je čovjek, koji drugome vadi zube, da sam ima šta da zagrize.«

Dugovi. »Kako možete u današnjim teškim prilikama i kod tako slabe zarade da ovako gospodski živite?«

»Lako! Ja nikad ne isplatim svoj stari dug.«

»A novi?«

»S novim čekam, dok postane star.«

Savjet. »Pretprošle sam nedjelje došao pijan kući, pa mi je žena rekla, da ne će kroz četiri tjedna sa mnom ni riječi progovoriti. I doista, evo su prošla dva tjedna i ništa ne govori. Ne znam, šta da učinim?«

»He, na to ti mogu kazati samo toliko, da počekaš još dva tjedna, pa da se opet opiješ.«

Čudo od čovjeka. »Ja sam vidio čovjeka, koji je bio dva metra visok, kad su ga mjerili od glave do pete; a kad su ga mjerili od pete do glave, imao je samo jedan metar.«

»Kako to može biti?«

»Znaš, kad su ga mjerili od pete do glave, bio se čučnuo.«

ZAGONETKE

Križaljka

Vodoravno: 1. Frixova maćeha, 3. Mjera za površinu, 5. Sport, 7. Kraljica pčela; naziv mnogih kulturnih društava, 8. Kozmatička tvrtka, 10. Konac, 12. Mjesto u Vojvodini, 14. Povišena glazbena nota, 16. Dio cvijeta, 19. Engl. broj, 20. Lična zamjenica, 21. Djelo Turgenjeva.

Okomito: 1. Prosjak iz »Odiseje«, 2. Uzvik, 3. Konj, 4. Kineska mjera duljine, 5. Tatarski poglavica, 6. Egipatski mjesec (fon.), 9. Halogeni kem. elemenat, 11. Rastavni veznik, 12. Češka afirmacija, 13. Engl. pivo, 14. Grčko podzemlje, 15. Engl. muško ime, 17. Pokazna zamjenica, 18. Njemački prijedlog.

V. Peroš.

Logogrifi

1. U svakome zemljovidu naći ćeš me vrlo lako, jer po meni još polako Azijati čudni idu...
2. Glazbenome uhu prija ova zvonka melodija; tko za glazbu dar imade, sinonim za napjev znade.
3. Nikom ne će zadat jada riječ ova iz korana, ime mislim da je sada ovo mnogog muslimana.

Homonimi

1. S njom u polju ljudi rade.
2. Ovaj dobro slikat znade!

— — — — — — — — — — — —

1. Taj rudaru vrijedi zlata.
2. To je pisac u Hrvata!

— — — — — — — — — — — —

1. S ovima se sijeno meće.
2. U kućama tima gospodin se kreće,
3. Iz priča ih znate veće!

V. Peroš.

Čarobna četvorina

	1	2	3	4	5	6
1						
2						
3						
4						
5						
6						

1. Samo jedan;
2. Vrst tkanine;
3. Udaljeno;
4. Imanje;
5. Adverb načina; ;
6. Osamljen;

Dopunjalka

O		O		O	Teška kovina,
	O		O		Zimzelena biljka,
		O			Grafički znak za glas,
	O		O		Katanac,
O		O		O	Naokolo.

Rebusi

1.) $\frac{a}{=}$ ttt tt ttt... + ca

2.) $\frac{O}{V}$ =, a a / a a / a a / a a / a

Zagonetna posjetnica

Tit.
JOE NAZOR,
r. s.,
DALJ

Što je zanimanjem g. Joe Nazor iz Dalja? Je li istina, što mu piše na posjetnici (r. s., redarstveni savjetnik!)?

V. Peroš.

Odgonetke iz br. 44.

Križaljka »Lovac«. Vodoravno: 1. Gradski oci, 11. »Lov na sjedećke«, 15. Odao, 16. sat, 17. Naglo, 19. Rir(e), 20. Sprat, 22. Eno, 24. In, 25 Ovi, 26. Om, 28. Akord, 30. Loj, 32. Ala, 33. Mart, 34. A(ntun), V(ramec), 35. Otava, 36. Bara, o, 37. Va, 3. Igo, 39. Ar, 40. Ce, 41. I(van) M(ažuranić), 43. Roła, a, 44. Lasica, 47. Ini, 48. I(van) C(ankar), 49. Opasač, 50. Nizam, 52. Vikar, 53. Ajam, 54. Kraj, a, 56. Aca.

Anagram: Kletvenik — klevetnik.

Zogonetna posjetnica: Milan Begović: »Dva prstena«.

NAGRAĐENI IZ BROJA 44. „OBITELJI"

1. nagradu: sat — dobiva A. Markulj iz Zagreba, 2., 3., 4. i 5. nagradu: po jedan originalni umjetnički radirung dobivaju: Štefica Pethö, trgovačka dvorazredna škola, Čakovec, Josip Brajdić, krojač, Brod Moravice, Petar Grgurić iz Zagreba i Fra Marijan Tomašević, franj. bogoslovija, Sarajevo I-152; 5.—10. nagradu: pet knjiga iz »Knjižnice Dobrih Romana« dobivaju: V. Klobučar, Zagreb, Radišina 10.-III., Ivan Jank, Brod Moravice, Zvonimir Peroš, kot. poglavarstvo, Pregrada, Dragutin Bambić, uč. sr. tehn. škole, Zagreb i Milan Brebrić, učitelj, Šestane, via Virpazar.

»Sinđe«, Antun Mihanović i M. Šram nisu ispravno riješili zadatke, a dvojica nisu priložila adrese za »Obitelj«, kako je bilo naznačeno među uvjetima za nagrade. Uredništvo.

U ovom broju donosimo nekoliko različitih zagonetaka. Odgonetači, koji riješe barem jednu zagonetku, te riješenju prilože dvije adrese, na koje možemo slati »Obitelj« i »Malu Mladost« na ogled, ulaze u obzir kod podjeljivanja nagrada, koje će se obaviti žrijebanjem.

Odgonetke moraju stići na Uredništvo najkasnije do 25. prosinca o. g.

Među odgonetače bit će podijeljeno deset različitih knjiga.

Ilustrovani tjednik „Obitelj" izlazi svake nedjelje. Pretplata 30 Din na tri mjeseca, za inozemstvo 4 dolara godišnje. Pretplata se plaća unaprijed Rukopisi se ne vraćaju. „Obitelj" izdaje Konzorcij Kuća Dobre Štampe. Za izdavača i uredništvo odgovara Dr Josip Andrić, glavni urednik „Obitelji" Zagreb, Trenkova 1. Adresa uredništva i uprave „Obitelji": Zagreb, Trg Kralja Tomislava 21. Telefon 54-17. Ček. rač. pošt. šted. br. 33.536 „Obitelj" se tiska u Tiskari Narodnih Novina u Zagrebu. Za tiskaru odgovara V. Kirin, Deželićeva ul. 2.